

Előfizetési feltételek
helyben házhoz hord
va vagy vidékre postán
küldve

Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:
□ centiméterenként 3
kr. Kereskedők és gyá-
rosok külön árkedvez-
ményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyitlár sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztői iroda

kiadóhivatal:
Nagyenyedi Könyv-
nyomda és Papíráru-
gyár Részvénytársaság
Főter 38. szám alatt,
hova egy a lap szelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és
hirdetések bér-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési felhívás

„KÖZÉRDEK” XVI. évfolyamára.

A munkásság hétköznapjait éljük. Lelkünkben megmaradtak még a múlt év verőfényes ragyogásának sugarai, az örömmámor felmagasztaló érzelmek ezek teszik munkánkat edesebbé, törekvéseinket reményteljesebbé. A politikai hírlapírók komoly feladatai komoly munkát kívánnak. Nemcsak a sajtóbiróságnak tartoznak felelősséggel, hanem első sorban olvasó közönségüknek pártkülönség nélkül; annak az olvasó közönségnek, mely a hazafias szabadelvű nemzeti politika barátja és a különböző hatáskörben hathatós érvényre emelője. Ennek az olvasó közönségnek a multból örökségül maradt nagy és nemes ideáljait kell szolgálni; ezeket kell terjeszteni, beoltani a szívekbe és fejleszteni, hogy együtt érezve, mindnyájan együtt munkálhassuk a haza új ezredvének boldog jövődjét.

A „Közérdek” a maga szerény

eszközeivel szintén e nagy és komoly kötelességet igyekszik betölteni. A mi nehéz viszonyaink között soha sem tévesztette el célját és erejéhez mérten mindig teljesítette feladatát a hazafias, szabadelvű, nemzeti irányú politika szolgálatában. Vármegeyenti, városaink, községeink közművelődési és közgazdasági előhaladása, a társadalmi közélet föllendítése mindig meleg szívszólókra talált a „Közérdek” hasábjain. Hű krónikásai igyekeztek lenni a kornak, melyben élünk, és gondos magvetői a jövőnek, melyért dolgozunk.

E feladatokat kívánjuk teljesíteni a jövőben is. Munkatársunk buzgalma fokozottabb mérvben fog megfelelni közönségünk igényeinek s ezzel szemben reméljük, hogy olvasó közönségünk is hathatósabb partfogásban fogja részesíteni a „Közérdek”-et, melynek szerkesztésében *Dr. Előfizetési Felhívás* mint főmunkatárs vesz kiváló részt.

Nagy-Enyed, 1897. július hó 1-én.

A „Közérdek” szerkesztősege:
Dr. Magyarai Karoly. Török Bertalan.

Előfizetési árak.

Egész évre . . . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . . . 3 „ — „
Negyedévre . . . . . 1 „ 50 „

Az előfizetési pénzek a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru-gyár Részvénytársaság kiadó cégéhez küldendők, mely a lap csinos kiállítása és pontos szétküldése felől gondoskodni fog.

Segítséget a felvinczieknek!

(L. I.) Egy hó leforgása alatt kétszer pusztított Felvinczen a gátjaiból kiszabadult és megbőszült vizáradat. Az egyszerű patak vize, a hegyekbe hullott fellegszakadástól megsokasodva, pillanatok alatt átlepte medrét és a városka alsó részéin valóságos isten-ítéletet rög-tönzött. A felvinczi és inakfalvi gabna-földek talaját tükör-sima iszap takarja; csak itt-ott maradt meg egy-egy árva gabnaszál, jelzőre szolgál, ahol a vész előtt a szellő ért kalászt ringatott. Az ártéren most is még szerte láthatni ólak, ketreczek, lozák, nyoszolyák deszkadarabjait. A kertek veteményei ingoványban vesznek el; a gyümölcsfákat a sok sár emésztené meg, ha a többszörös

TÁRCZA.

Egészen az északi sarkig.

Irta: Hoffmann Ottó.

Most már biztosan tudjuk, hogy amivel a regényírók képzelete kecsgetett bennünket, csak álom volt, szép álom és semmi egyéb. Az északi sarkon nincsen hatodik világész, melyen bizzar, a miénktől teljesen elütő kultúra keletkezett volna. Vulkánok sínesenek ottan, s téves a regibb utazóknak az a mezeje is, hogy a hőmérséklet egy bizonyos határon túl észak felé ismét melegebb lesz s így a tenger az északi sark körül teljesen szabad mindenféle jégtől.

Most már azt is megmondhatjuk, bár ember lába még nem érintette az ottani vidéket, hogy a sark tájékain óriási kiterjedésű hó- és jégmezők vannak, melyekért nem érdemes annyi embernek föláldozni magát. Csak eszményies dicsőségszomjas emberek ezéja lehet az északi sarkig hatolni, gyakorlati haszna, mint régebben hitték, nincs. Pedig milyen sok áldozatot követelt már magának az a dicsvágy, hogy az ember mentül északibb vidékre hatoljon! Hány hajó ment tönkre, hány százan és százan szenvedtek martírhálát!

Azért mégis boldognak érzi majd magát az a halandó, ki először ropogtatja lábait

alatt a sarki vidékek szűzi havát. Az ő tetét mint az emberiség egyik legnagyobb diadalát fogják ünnepelni, az ő nevét a halhatatlanok sorában fogják késő korszakok ünnepelni.

Erre a dicsőségre pályázott Nansen, ezt akarja elérni Andrée a léghajójával. Ennek a két embernek a neve most aktualissá vált. Nansen most bocsátotta világgá nagy két-kötetes munkáját korszakot alkotó utjáról és Andrée, mikor ezeket a sorokat írom, valószínűleg már léghajójában lebeg ismeretlen szélességek felé.

Mindkettő tipikus alakja az északi germán erélynek; meglátszik rajtuk, hogy a régi normannok véréből valók. Hihetetlen nélkülözéseket tudtak kiállani, dacolni tudnak a veszéllyel. Bulwer azt mondja, hogy a jövő népfaja, „The coming race”, a föld belsejéből fog eljönni s elfoglalja majdan a világot. Mi azt hisszük, hogy a „coming race” az északi. A sarkutazások története azt mutatja, hogy egy népfaj sem alkalmas annyira fölfedező utakra, mint a skandináv.

Persze ma már könnyebben megy minden, mint annakelőtte. Óriási mennyiségű tapasztalat áll rendelkezésünkre. Manapság tisztában vagyunk azzal, hogy Nansen hajója, a „Fram”, típusa egy sarkutazási hajónak; minden más forma hasznavehetetlen. Ha az „Erebus” meg a „Ferra” is a „Fram” min-

tajára lettek volna építve, a Franklin-expedíció nem veszett volna el.

Azt a tetelt is fölláthatjuk bátran, hogy a sarkutazó ügyesen tudjon jární hótalpon és ügyesen banjon a kajak-kal, e könnyű, de biztos csónakkal. Kane azt mondja, hogy könnyebb lett volna New-York házfedelein sétálni, mint a nehéz ladikokat a jégmezőkön glecsereken végigcipelni. Nansen és Johansen ellenben hótalpakon mérhetetlen hőmezőkön száguldoztak végig s magukkal vitték a könnyű kajákat, melyben annyira megbíztak, hogy benne meg az oceanon is át mertek volna kelni. Ezek után persze nem csoda, hogy ilyen sarkutazásra szinte rátermett férfiak, mint Nansen és kísérői, el tudtak érni oly szelességet, mint előtök senki sem. Vagy négyszáz kilométernyire közelítették meg az északi sarkot. Sok nélkülözésbe és fáradságba került ez a dicsőséges út. Csak végig kell lapozni az „Éjben és jégben” című munkát, melyet Nansen most bocsátott közre. Az 1895/96-iki telet egy jégbarlangban töltöttek. Kinn a fagyos éjszaka sötétlett minden borzalmaival. A „Fram”-ot elhagyták volt Nansen és Johansen és hótalpaikon törekedtek észak felé hatolni. Ekkor állította meg őket a tél. Barlangjuk csak négy méter hosszú, két méter magas és epp oly széles volt. Nem tudták mivel töltsék az időt, csak aludtak,

jégverés már előbb meg nem törte volna életkedvüket. S a város szélén egész uteza helyén nincs semmi; csak itt-amott egy emlékeztető omladék. Ez az omladék aztán borzalmas percekéről emlékezik.

Rémséges gyorsasággal rohant itt az áradat. Pár pillanat alatt ellepte a házat; s alig volt annyi idő, hogy a napi munka fáradaimait pihenő munkás székely, álmából felriadva, legféltettebb holmiját is a víz martalékául hagyva, a hiuba vagy tetőre menekedjék. Vak ösztön és balga reménység! A falak sem állhattak ellen a romboló elem dühének. Irtózatot látni a küzdelmet, melyet az ember folytat, aki életét, vérét s mindenét védelmezi; s kétségbe ejti az a tudat, hogy hiába védelmezi. Végig-reped s kidől a ház fala. Tető inog, ropog s alámerül. Az ember örüiten kapaszkodik bele . . . Az otthon elveszett; s ő is vele.

S ennek a szónak: „otthon“, a föld népénél nagy jelentősége van; többet, sokkal többet jelent ő neki ez, mint a nagy urnak az ő palotája. Talán benne születtek és laktak elődei; talán benne született ő maga s gyermekei; ha pedig nem: akkor bizonyára véres verejtékével szerezte vagy építette. Életének és törekvéseinek, gyermek- és férfiévének, örömeinek és bánatának összes emlékei ahhoz az otthonhoz vannak kötve. S ez emlékek felelevenítéséhez nem kellett reflexió; az egyszerű embernek nincs szüksége erre az autoszugesztióra. Össze vannak azok növe az ő verével s gondolat-körével, testével es lelkével egé-

folyton aludtak, hogy elmúljék a tél meg az éjszaka . . .

Érdekes, amit Nansen 1895. december 31-én a naplójába írt: „Odahaza most harangok zúgnak. Az új évet harangozzák be. A mi harangszónk a jég hideg szél fuvallata, mely sivitva és füttyölve száguld végig glecsereken és hómezőkön. Magasan kavarja fel a havat; úgy látszik, hogy csaknem a fellegekig ér a hóforogteteg, vagy pedig lesöpri végig a szomszédos hegyek ormát. Egyedül elhagyatva az északi sark tájékain! Minden, ami drága minkünk, amit szeretünk, több ezer kilométer távolságban van tőlünk. Gondolataink nyugtalanul röppennek ide-oda. Az örökkévalóság könyvében í-mét lapoznunk kell egyet. Egy új, tiszta oldal nyitva fekszik előttünk. Ki tudná megmondani, vajjon mi lesz majd arra írva?“

A következő év azonban szerencsét hozott Nansennek és Johansennek. Ismeretes, hogy június 17-én találkoztak megmentőjükkel Jacksonnal.

Erről a világhírű találkozásról, mely mellé jelentőség szempontjából csak Stanley és Emin basák találkozását állíthatjuk, egy angol folyóiratban a minap a következőket olvastuk Harry Fischer, a Jackson expedíció botanikusának a tollából. — Junius 17-én Elmírooóban ebédeltünk. Szomorú szürke nap volt. A szem szinte elfáradt a végtelen kiterjedésű hómezők nézésében.

szen. Én láttam egy szegény asszonyt, kinek kis kunyhóját elpusztították az elemek. A romok felett oly fájdalmas panasz-rítmus kelt az ajkain, amelyet csak legkedvesebb halottjuk felett tudnak ez emberek rögtönözni. Biz úgy van az! Szegény emberre az otthon olyan, mint a fecskéfészék. Szeretettel hordja, verejtékkel tapasztja; s élte legfőbb vágya valósul meg, ha végre benne megpihenhet s övét a magáéban körülr láthatja. S ha elpusztul a fészék, a kétségbeesés még ernyeszti az ugyis kifáradt életerőt; ott járnak, sirnak a romok körül; nincs már lelkük, tán idejük sines új vállalkozáshoz.

Ó bús romok, sötét kísértetek! alátok hány éltet temettetek! Szünetlenül kongott napokon át a torony harangja. Ha segedelmei nem tudott hívogatni, hát jó volt a holtakat elsírni. Öreg harang! sirj csak és ne álljon el szavad. Zokogással taníts meg veled együtt érezni a szenvedéseket, melyeknek tanuja voltál.

Kegyetlen volt az áradat. E kegyetlenség ütötte sebek fájdalmait csak a részvét enyhíthetetheti. Az emberek jó lelke igyekezzék hát irt csepegtetni a fájdalomra, melyet leketlen elemek okoztak. A részvét az igazán, mely az embert az élők közt leginkább kiemeli. Tanulmányossága az elefántnak is van; a majom is szereti, a sas karmaival védi, s mind-egyik kis madár elgyászolja gyermekeit; a hűséget pedig közmondásképpen nem az emberre, hanem a kutyára alkalmazzák; egy-egy madár beszédben is utánozza az embert, ha a nyelvét felvágják; hálás is tud lenni az állat, ha

Hütelten Armitrage csillagász, aki távcsövével figyelmesen vizsgálta a láthatárt, felkiált: „Hányan vagytok? Egy embert látok a jegen mozogni.“ Megszámoljuk a jelenlevőket, egyik sem hiányzott. Ki lehet az? Itt a magas északon egy magános ember! Jackson erre fölkielt. „Bárki legyen is az, fölkeresem. Ezzel nyílsebességgel elszaladt. Mi többiek messzelátókkal, látócsövekkel néztük, Nansenre senki sem gondolt. Végre Armitrage-nek jutott észébe. Háttha Nansen az? Ugy van, Nansen lehet! Ekkor mindketten, Nansen és Jackson, mint fekete pontok látszóttak a láthatáron. Ennek a találkozásnak a részletei az újságok sürgönyei jelentéseiből már régóta ismeretesek. Jackson volt az első, aki szólott:

— Igen örülök, hogy láthatom — mondá Nansen kezét szorítva.

— Magam is . . .

— Van-e hajója?

— Nincs.

— Hányan vannak?

— Másodmagammal vagyok itt.

Jackson folytonosan a szemébe nézett az idegennek.

— Maga talán Nansen? — kérdé ismét.

— Az vagyok — felelte egyszerűen a daliás norvég.

Mikor a társaság Jackson hajójához ért, a legénység lelkesülve háromszoros hurrah! kiáltással fogadta. Nansenen ekkor oly ruha

jobban nem, úgy bizonyára, mint az ember. De jótékonytágot egyik állat a másikkal csak a mesékben gyakorol. Ezzel magasan felette áll az ember minden földi létezőnek.

Ez a jótékonytágot, mely valóban jó testvéreknek mutatja be az embereket, esudákat tudott már teremteni. Az emberi szív jótékony lelkesüléséhez fordulok én is. Fölkérjük városunk és környékének nemes szívű hölgyeit, vegyék pártfogásukba az eszmét, hogy e hó valamilyik alkalmas szombatján nagy szabású hangverseny rendeztessék, melyre a marosújvári kitűnő bányász-zenekar már meg is ígerte közreműködését. Az ég angyalai gyönyörködve fogják nézni ezt a nemes igyekezetet. S a fájdalom minden könyje, melyet irgalmas kezükkel letörölnek, és a részvét minden könyje, mely szép szemeiket elfátyolozza, olyan igaz gyöngy lesz a jó tettek öntudatában, melylyel nem ér föl sem Kleopátra mesés ékszere, sem a hindu lálványok gyémántszelei.

A felvinczi árvizkárosultak javára gyűjtött adományok hivatalos nyugtázása.

(Vége.)

II. gyűjtő iven adakoztak: Szöcs József, Bakk Endre, Szöcs Sándor, Borbáth Pál, Szabó Albert, Ambrus Karoly, Kis József, ifj. Reithoffer Alajos, Isaiá Popa 1—1 frt, Hentes Iliá 30 kr, Borosnyói Lajos, Ambrus Sámuel, Szentmiklósy József, Kronberg Gyula 50—50 kr, Kronberg Jánosné, Gajzágó Tivadar 1—1 frt, Haupt Gusztáv 30 kr, Budovszky János 50 kr, Topai Döme, Gruber István, Józsa József 20—20 kr, id. Reithoffer Alajos 50 kr, Pavay József, Takács István, id.

volt, melyet tizenöt hónapon át egyszer sem vetett le. Azután együtt tértek haza.

Modern ember letére ki tudta aknázni a dicsőséget, mint annakelőtte egy sarkutazó sem. Első sürgönyeért, melyet a „Daily Chronicle“ angol lapnak küldött, 60.000 ferintot kapott. Felolvasásokat tartott a művelt nyugat majd minden országában, bankettekben ünnepeztette magát. Rövid idő alatt óriási vagyont sikerült összehalmoznia, és hallatlan népszerűsége tett szert, úgy, hogy Björnsterne Björnson irigységét keltette föl. A norvég nemzetnek, úgy látszik, azonban sikerült két nagy fiát egymással kibékíteni.

A Nansen-expedíció által gyűjtött tapasztalatokat fényesen fel fogja használni Andree is, ki most indult északi útjára. Kisére eredetibb az eszméje, mert léghajón fel akar szállni mindaddig, míg egy észak felé áramló áram meg nem kapja hajóját és a sark felé nem viszi. Aztán épp úgy, mint Nansen, szánkövel és kajakkal akar visszaterni Szibérián keresztül.

Sokaig vitatkoztak már tavaly az Andreefele vállalat sikerének lehetőségéről. Faye francia akadémikus nem tartotta lehetetlennek, hogy észak felé haladó légáramlatok legyenek. Ezeket az áramlatokat azonban nagyon kevésbé ismerjük s így vakmerő dolog Andreetől, hogy ezekre bizza expedícióját.

Dezsy Bol
repei Géza
50—50 kr
ter 50 kr
György 1
kr, Hódi
Árpád, I
Ferencz,
Dezsy B
30 kr, Ti
20—20 k
50—50 k
kr, Haró
15—15 k
kr, Krizb
lősi Káro
Vilhelem
Hermezi
Sisszel A
J., Koppá
pénzügyő
20 kr, I
Veindel,
K. Nusba
Wellman,
20—20 k
Morski
Kaisch u
Steiner
20—20 k
Szabel, M
Domansz
10 kr, B
id., Herr
Janosné
5 kr, Ke
Balika E
10—10 k
Karoly 2
Sz. 15
nyugtázz
akna vá
frtot.
Azon
melylyel
Vizakna

Azon
legönd
szánkák
nek el
kái g fe
keny g
vezetes

Erre
felett
utolsó
állított
ter volt
gasban
hajtó e
— ami

Az A
utolsó
Dauske
meter
utazást
a legg
Tavaly
ció,
mélk,
rencséj
gal va
tileg e
kiserle

Hog
kellen
rég ir
kolm

Dézszy Boldizsár, Albu Miklós 1—1 frt, Herepei Géza, Galli Károly, Ambrus Lajos 50—50 kr, Kovács József 1 frt, Bogáti Péter 50 kr, Koczka Lajos 20 kr, Pásku György 1 frt, Vulkán 25 kr, Márton K. 20 kr, Hódi 20 kr, Szilágyi István 2 frt, Deézsy Árpád, Deézsy Gábor 25—25 kr, Ádámosi Ferencz, Heisser Kamilla 50—50 kr, özv. Deézsy Boldizsárné 20 kr, Kappeller Giza 30 kr, Titera J., Vulkán János, Nagy Lajos 20—20 kr, Leich János, Schuller Mihály, 50—50 kr, Salamon 20 kr, Csenedő-örs 60 kr, Haró Sándor, Tóth János, Tóth Ferencz 15—15 kr, Kovács István, Gál József 20—20 kr, Krizbai István, Koppándi Sándor, Szőlősi Károly 10—10 kr, Bóji Sándor 40 kr, Vilhelem Imre, Ambrus Károly 10—10 kr, Hermezsi Lajos 15 kr, Takács István 10 kr, Sisszel Albert 1 frt, N. N. 30 kr, Krutzler J., Koppándi Péter 10—10 kr, Vizaknai pénzügyőri szakasz 30 kr, Deézsy Aladar 20 kr, Deézsy Elek 10 kr, Th. Richter, Veindel, Reischer Else, Josefina Schullmayer, K. Nusbächer 50—50 kr, Singer, Schuuek, Wellman, Josef Spek, özv. Veress Samuelné 20—20 kr, Anna Dániel 30 kr, L. Voigt, Morski 20—20 kr, J. Shiler 40 kr, H. Kaisch u. V. k. J., Swoboda, Für die Armen, Steiner 50—50 kr, L. Bergner, J. Möckel 20—20 kr, E. Schuster 30 kr, Farkas K., Szabel, N. N. 20—20 kr, B. Ferencz 1 frt, Domanschitz József 20 kr, Hermezsi János 10 kr, Rózsa Ferencz 20 kr, Türkösi József id., Hermezsi György 10—10 kr, özv. Jakó Jánosné 5 kr, Budovszky János 20 kr, Gálné 5 kr, Kercsediné 10 kr, Koppándiné 5 kr, Balika Ferencz, Pászku József, Szász Elek 10—10 kr, Bogáti Ferencz 5 kr, Eichner Karoly 20 kr, Herepei Károly 30 kr.

Sz. 1541—897. A fenti összeget midőn nyugtázzuk, egyben elismerjük, hogy Vizakna város Tanácsa is küldött külön 50 frtot.

Azon jóindulatu és meleg támogatásért, melylyel a szerencsétlen károsultjainkat Vizakna város közönsége és tanácsa része-

sítette, e helyen is köszönetünket nyilvánítjuk.

A városi Tanács. Felyinczen, 1897. évi július hó 6-án. Magyar Efraim, h. polgármester.

A mi románjainkról.

A budapesti „Egyetértés” egyik legutóbbi számában a következő érdekes cikket közli:

Az oláh izgatók lábai alatt, úgy látszik, elfogyott a talaj. Mindenük van az izgatáshoz, csak népük nincs, mely felülne nekik. Kénytelenek szinpadi mennydörgéshez folyamodni, miután a nép nem csak hogy nem dörög, de még csak morogni sem akar.

A tisztelt agitátor urak konferenciák tartásának a hírével kürtölk tele a világ, s kisé, hogy nem is tartottak konferenciát. Ez az agitáció csődjét jelenti. Az agitátor csak akkor lehet némi hatalom, ha nép áll a háta mögött.

Az oláh agitátorokat azonban 48 óta sohasem támogatta a nép. Azért én nem is vettem őket komolyan. Amikor látszólag melettük volt a tömeg is, például a kolozsvári memorandumpör alkalmával, akkor is napidíj mellett hozták be a falusiakat. A napidíj melletti lelkesedés pedig nem fogja megdönteni a világot. Most, hogy a romániai segélyek elapadtak, a napidíj elmaradt s még egy becsületes népgyűlést se tudnak tartani.

Szokás a román népet vadnak, kegyetlennek festeni. Hosszas tapasztalásból én a világ egyik legjamborabb népének ismerem. Szelid, sokat tűrő, teli van jó kedéllyel. Csupa nyájasság egymás iránt. Gyakran látni, hogy még munka közben is ölelgetik, czirógtatják egymást, s meg-megállanak enyegelni. Korcsnában alig fordul elő, hogy italt hozatna valaki, s meg nem kínálna belőle minden körülötte levőt. Ha valamelyiknek megárt az ital, szerető gondossággal veszik

körül a többiek. Mindig kedveskedve bának vele, amíg csak haza nem csalogatják, hogy kialugya magát. Verekedés ritka közöttük. Egyáltalán nem kötekedők.

Aki sokat utazott oláhlakta vidékeken, feltűnhetett neki, hogy kutak, források mellett fakupák vannak elhelyezve árnyas helyen, hogy az utas a szomját elolthassa. Az nem lehet rossz nép, amely az utasról is így gondoskodik.

A Hora-Kloska mult századbeli lázadása alatt, valamint 1848-ban is, fertelmes kegyetlenségeket követtek el az oláhok. Ismerem ezeket a tényeket. Láttam Verespatakban a bányákat, melyekben füsttel fojtották meg a magyarokat. Sokszor mentem el Perszáka mellett, ahol egy egyszerű vörösrre festett fakereszt másfélszáz legyilkolt magyarnak nyugvó helyét jelöli. (Csak két apró gyermeket hagytak életben, az egyik a volt közlekedésügyi miniszter: Lukács Béla.) Jártam Brádon s megnéztem a helyet, ahol a Brády-család tizenhét tagját verték agyon a Körös-parton. Tudom, hogy micsoda kegyetlenkedéseket vittek végbe Nagy-Enyeden. Iszonyu dolgok azok. S mégis azt kell állitanom, hogy az oláh a legszelidebb népek egyike

Amit lázadaskor, forradalom idejében egy nép elkövet, abból nem szabad következtést vonni a jellemére. Olyankor, kivált hosszús és súlyos szolgátság után, nem az ember dolgozik, hanem az állat. Az ily esetekben elkövetett szörnyűségek bizonyítják, hogy mennyire sülyedhet az ember, de nem bizonyítékai az egyes fajok kegyetlenségének, mert ilyenkor valamennyi egyforma. A Dózsa György vérengzéseiből nem szabad arra következtetni, hogy a magyar közép vérengzőbb, mint a többi népek. Épügy nem szabad a néhai magyar nemességet vérszomj miatt vádolni azért, mert Dózsat izzó trónra ültették. Az irek, mikor fellázad-

Azonkívül azt is felhozták, hogy egy óriás léggömb, melyben Andreenak, bajtársainak, szankáknak, kutyáknak, három heti eleségnek el kell fűniök, nem maradhat oly sokáig fenn a legben a nélkül, hogy jelentékeny gázvesztesség ne érje. És ez könnyen vezetéssé válhatik.

Erre az ellenvetésre azonban a Kísérlet felelt meg. Besançon francia léghajós az utolsó francia iparkiallitáson egy léghajót állított ki, melynek nagysága 734 köbméter volt. Hetvenhárom napig lélegezt a magasban ez a léghajó és ezen idő alatt felhajó erejéből csak 75 kilogrammot vesztett — ami 10% veszteségnek felel meg.

Az Andree léggömbje, mely, mint a legutolsó hozzánk érkezett hírek jelentik, Dauske Öt-n indulásra készen áll, 5000 köbméter nagyságu. Tehát ki fogja bírni az utazást; csak déli szélre kell várniök, mely a léggömböt egészen az északi sarkig vigye. Tavaly is a miatt hiúsult meg az expedíció, mert a várva-várt szél kimaradt. Remélik, hogy ez idén Andree-nak több szerencséje lesz. Ő maga is merész elszántsággal váu telve. Ilyen utat nem lehet elméletileg előre megállapítani, meg kell tenni a kísérletet.

Hogyha a szobatudósok elméletei után kellene indulnunk, — írja Andree egy nem rég irt levelében, melyet bajtársához, Ekkolm meteorológushoz intézett — akkor

Amerika még mind a mai napig sem volna fölfedezve. A buvár vasakarata nemcsak kiszámított feladatot akar mechanikailag megoldani, hanem a kitűzött ezelt bátran és kitartóan követi, amíg azt el nem éri.

Andree az egész művelt világ szerencsekívánatait viszi magával. Majd, hogyha a kormányozható léghajó problémája meg lesz oldva, az északi sark egyike lesz a legkedveltebb kiránduló helyeknek.

Talán sehol sem nyilatkozik meg a természet fensége annyira, mint ott, ahol a világ összes délkörei egybefutnak. Az északi sarkesíllag a zenitben van. A csillagok nem kelnek és nem nyugosznak, csak mint egy czirkuszban mozognak körül. Tudvalevőleg ezt a föld mozgása okozza.

Több, mint egy fél évig, azaz pontosabban 186 napig, a nap korongja folytonosan fönt ragyog a kék bolton. Hideg, fagyos nap ez, mert szüntelen áramló fény és hó sugarai csak a legmelegebb hónapokban képesek a hőmérő higanyoszlopát a fagypontra emelni. Ezt követi a borzalmas 179 napig tartó sarki éjszaka. Sötétség borul olyankor a beláthatatlan kiterjedésű hómezőkre, a fagyos szél végig söpri a bizarr külsejű jéghegyek tetejét. Néha fantasztikus fény tölti be a jeges légkört. Zöldes-sárgás, néha narancsszín óriás fényrözsék látszanak a láthatáron. Ez a sarki fény, melynek tit-

kát a tudomány még maig is csak hipotézisekkel magyarázgatja.

Ezeket a vidékeket a nehézség is nagyobb föld sarkának lapultsága és a röpitő erő teljes lefokozása következtében. Minden ember súlyának 1/280-ed részével nehezebb. A másodperc inját is meg kell ott valamivel hosszabbítanunk, ha azt akarjuk, hogy pontosan járjon.

Kane, Hayes és Greely azt hitték, hogy a sark körül jégmentes, hajózható tenger van. Nansen azonban kimutatta, hogy ott tényleg oceán van, de jégmezőkkel borított. Aztán rendkívül mély is a sarki tenger. Az Alpesekeket lehetne bele állítani és a Mont-Blanc csuca csak kevéssel emelkednék ki belőle. Ellagyatott, pusztá vidék itt minden.

A sarkutazó hajók, melyek Grönlandot megkerülve, igyekeznek észak felé hatolni, utoljára, mielőtt a Jegestengerbe érnek, a Grönland déli csucsán lévő sziklafokot pillantják meg. Az angol hajósok ennek a foknak azt a jellemző nevet adták, hogy „Cape Farawell”, ami azt jelenti, „szerencsés utat!”

Igen is, sok szerencsét azoknak, akik mint a modern tudományosság előharcosai, egy ideális czélért lelkesedve életüket teszik kockára, hogy a fagyos és barátságtalan jégmezőkön át, óriási torlaszokon keresztül utat törnek maguknak egészen az északi sarkig.

(E—s.)

tak olykor Anglia ellen, épp úgy kegyetlenkedtek, mint az oláhok. Az angolok semmivel se voltak szelidebbek, mikor az íreket elnyomhatták. És az oláhok legszörnyűbb tettei se barbarábbak azoknál, melyeket a francia nép a rémuralom napjaiban elkövetett. Ki merné mégis mondani, hogy a francia barbár és vérengző természetű?

Távol van tőlem, hogy az oláhság 48-iki tetteit mentessem. De a láz és paroxizmus napjaiból ne vonjunk következtetést a normális állapotra. S a mellett emlékezzünk meg azokról a fűzfákról is, Brád és Körösbánya között, melyeknek ágait Hatvani oláhokkal aggatta tele.

A nemzetiségi kérdés nagyon sokat veszített erejéből Európaszerte. A népek kezdik belátni, hogy nem egyedül ebben áll az üdvösség. Olaszország egységesé lett s népe oly szegény, a minő sohase volt előbb. Elég vidéke van Itáliának, ahol a nép visszaki-vánja az előbbi állapotokat. Németországban is kiábrándultak sokan.

Csak természetesen lenne a dolog, ha oláh-jaink között is vesztett volna erejéből a nemzetiségi mozgalom.

A nép érzülete ma se rossz még, bár tagadhatlanul sokat romlott az utolsó tíz esztendő alatt. Állami iskolák, jó közigazgatás s néhány millió forint, a nemzetiségi pénzintézetek ellensúlyozására, néhány év alatt fordulatot adna az ügynek.

Megérdemelné pedig a kérdés, hogy államferfiaink behatóan foglalkozzanak vele.

Teleki és Liszt orosz kalandja.

1843-ban történt, hogy gróf Teleki Sándor világhírű barátjával, Liszt Ferenczel, Oroszországban utazott. Liszt hangversenyei épp úgy hódítottak a hallgatóság körében, mint ő maga az érdekes embereket kegyelő hölgyek körében. Szent Pétervárt Liszt megismerkedett egy ezredes szép fiatal feleségével: Glasenap hercegnével s beleszeretett. Érzelme nem maradt viszonzatlan s boldog perceket eltelt a herceg háta megett, amikor meghívást kap a mester, hogy menjen a csári udvarhoz hangversenyezni. A szeszélyes Liszt elkezd tömbölni, hogy ő nem megy el sehová, mert ő szerelmes. A kétségbeesett Teleki ígéretet tesz Lisztnek, hogy ha elmegy az udvarhoz — megszökteti számára a hercegnét. És ugyis lett, a hangverseny után bájos zsákmánnyal hagyta el Liszt Oroszországot. De e történetnek érdekes folytatása lett 1849-ben, a világsí katasztrófa után. Teleki ezredes néhány tisztársával egy orosz csapat Arad felé kísért és olyan figyelem között, hogy a honvédtisztek az első alkalomnál meg akarták köszönni az oroszok ez ember-séges bánásmódját, testületileg mentek az orosz vezénylő főtiszthez, a honvédek szónoka Teleki Sándor volt. Míg az előszobában bevezetetésükre várakoztak, megkérdezték a főtiszt nevét.

— Glasenap herceg, tábornok.

Teleki elsápadt egy pillanatra, majd megint bíborpirossá lesz s így szól társaihoz:

— No fiúk, Isten veletek, engem ma főbe lönek! ennek a tábornoknak a feleségét szöktettem meg Liszt számára Pétervárott.

A derék tábornok igen szívesen vette a iszteleget, megdicsérte vitéz honvédségüket s aztán egyenkint beszédbe elegyedett velük. Teleki, mikor bemutatta magát, mindjárt meg is mondta, miről „hires” ő a

tábornok előtt, — mondván, itt a visszatorlás ideje, lövessé főbe őt a tábornok!

A tábornok lovagiatlan dolognak tartotta volna, ha ezt megteszi, sőt annyira elfeledi azt a dolgot, hogy meghívja a tiszt urakat egy barátságos — ebédre. A kedélyes, pezsgős lakoma közben a tábornok a következő pohárköszöntőt mondta:

— Iszom az én legnagyobb jóltevőm egészségére, és ez az én régi barátom Mr. le comte Teleki, aki megszöktette az én feleségemet, akit a befolyások kényszerítő hatalma miatt vettem el, de soha sem szerettem. Az ő szívesége tette lehetővé, hogy aztán elvehettem azt, akit igazán szerettem. Ő visszaadta nekem szerelmemet, én visszaadom neki barátságomat és ha lehet, a szabadságot!

Ezt az igen érdekes és sokféle tekintetben jellemző történetet mondja el a Budapesti Szemle e havi füzeté Szádeczky Lajos tollából. Gyulai Pál ez érdekes akadémiai vállalatának ilyen belletrisztikai s tudományos értékű cikke mindenkit érdekel, aki szereti akár a romantikát, akár a históriát, akár nagy embereink életmózanatait. Ugyanilyen érdekessé e füzet egy másik cikke: újabb Reményi Edétől, mely Anakreon szerelmeit tárgyalja. Anakreon-ét, akit szerelmei tettek költővé s költő volta tett halhatatlanná. Van még e füzetben több érdekes értekezés a finnekéről, a szociális kérdésről s a magyar munkás nép táplálkozá-sáról. Az irodalmi részben Elliot regényének folytatását, Lévy néhány kisebb költeményét és Heine egy versének igen rossz fordítását találja az olvasó. Az értesítőben egy magyar és három idegen mű bírá-lata van.

Vegyes hírek.

— **Kinevezés.** Alsó-Fehér vármegye főispánja Nagy Pál végzett jogász nagyenyedi lakost közigazgatási gyakorlónak nevezte ki és szolgálatára a nagyenyedi járás főszolgabírája mellé osztotta be.

— **Kinevezés.** A budapesti m. kir. kincstári jogügyigazgatóság főnöke Lázár Ottó végzett joghallgatót a kincstári jogügyigazgatóságához fogalmazó-gyakorlónká nevezte ki.

— **Áthelyezés.** A m. kir. igazságügy-miniszter László Gyula nagyenyedi kir. telekkönyvvezetőt hason minőségben a tekei kir. járásbíróhoz helyezte át.

— **Hymen.** Dr. Veress Endre dévai állami főreáliskolai tanár eljegyezte Vincze Ara kisasszonyt, Vincze Dániel főiskolai tanár szép és szellemes leányát. Gratulálunk.

— **Eljegyzés.** Szócs János harói igazgató-tanító a napokban jegyezte el Lőrincz Károly iparos polgártársunk kedves leányát, Klára kisasszonyt, Nagy-Egyedea.

— **A kulturmérnöki épület** építése már annyira haladt, hogy az alapkö letétele is megtörténhetett. Az alapkö letétele minden nagyobb ünnepélyességgel mellőzésevel eszközöltetett e hó 13-án az építő bizottság néhány tagja jelenlétében. Az alapköben két okmányt helyezt el a városi tanács, melyeknek egyike a közgyűlésnek ezen építésre vonatkozó határozatát, másika pedig a vármegye jelenlegi főb tisztviselőinek, a városi tisztikar, képviselőtestület és vállalkozók neveit tartalmazza.

— **Hajmeresztő szerencsétlenség... és még valami.** Vasárnap délután velőt rászó sikoly és jajveszékélés döbbsentette meg a városház előtti téren járókelőket, padokon

üldögélőket és az összefutott kíváncsiak elé rémes látvány tárult a régi városháza előtt. Épen a kapubejárat előtt összetört tagokkal, vérbeporult arccal feküdt Bodnár Sándorné szül. Birtalan Róza, szegény sorsu polgárasszony. A szerencsétlen nő ablakot mosott az emeleten, a kulturmérnökség ideiglenes elhelyezésére szolgáló régi polgári kaszinó emeleti helyiségében és midőn a munkát a kapu felett levő ablakon végezte, valószínűleg nagyon reá nehezedett az ablakfára és az egész mivoltában kiszakadva a falból, az utcára zuhant le és magával rántotta a szerencsétlen asszonyt. Az eszméletnél levő, de rémesen jajveszékélő nőt egyelőre egy közeli helyiségbe vitték be, később kocsin lakására szállították, másnap pedig, miután sérülései nagyon súlyosak, a megyei közkórházban helyezték el, hol most súlyos betegen fekszik. Orvosi látélet szerint az esés, a körülményekhez képest, egyike volt a legszerencsésebbeknek és nincsen kizárva a gyógyulás, ámbar a sérülések igen súlyosak, így az egyik homiokon koponya repedés tünetei vannak és a jobb kar törést, a bal kar ficamot szenvedett; belső sérüléstől is lehet tartani, mert a szerencsétlenül járt nő erős gyomor-fájdalmakról is panaszkodott és éjjel — még lakásán — vért hányt. Eddig a szerencsétlen eset, mely talán örökre nyomorekká tett egy embert, ha egyáltalán életben marad... és most jön a „még valami”!

Ha valakinek bérháza vagy, mint jelen esetben Nagy-Egyed városnak és van városgazdája is, kinek kötelessége a házak jó karban tartására felügyelni, kinek hatásköréhez tartozik — amintohogy tartozik — az ilyen épületeken végzett javítási, tisztogatási munkálatokat végeztetni, ellenőrizni, magyarázza meg a városi tanács ezen közegének, hogy az ilyen rozoga ablakokat ne tartsa meg az épületen még akkor sem, ha az az épület (pium desiderium!) tollalásra is van szánva és ha valami tisztogatási munkát végeztet, ha maga nem is, de valamely alantasa annak folyamára ügyeljen fel. Továbbá az a városi rendőrség, melynek kötelességei között helyet foglal a lakosság életbiztonságára is felügyelni, ne mulassza el az ilyen emeleten végzett tisztogatási munkálatoknál szokásos legprimitívabb óvintézkedés igénybe vételét megkövetelni, mi — ha nem tudná, megmondjuk — abban áll, hogy az illető dereka átkötendő és bent a szobában valamely szilárd tárgyhoz kötendő. Ha ezek jövőben rendőrség és városgazda által szem előtt tartatnak, nem fogja ily nagy szerencsétlenség előadni magát. Különbösen végül — bárkit illet — felkérjük, hogy a járdáról a szerencsétlenség színhelyén az üveg cserepeket alaposabban takarítsa el, mint ahogy most van, mert nyári idő lévén, ott igen sokan járnak mezítláb és üvegbe lépni nem a legkellemesebb!

— **Gyászhir.** A napokban hirtelen elhunyt fiatal Imreh Józsefné haláláról a gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki: Alólírottak megrendült szívük legmélyebb fájdalommal tudatják, hogy a legjobb nő, gyermek, testvér és rokon Sepsi-körispataki Imreh Józsefné körispataki Bedő Irma ifju életének 21-ik, boldog házasságának 2-ik évében, alig két heti súlyos szenvedés után váratlanul elhunyt. Hogy eivesztik őt, akit szívünk egész teljességével szerettünk, nincsen balszam Gileádban, mely sajtó sebünk meggyógyítsa, nincs vigasztaló szó, mely fájdalmunkat megnyihitse,

a hit talán, mely égbeszállt jó lelke után tekint, s viszontlátást ígér. Drága halottunk hült tetemei a háznál, f. hó 11-én délelőtt 11 órakor tartandó szertartás után M-Forróba szállítatnak, s ott az ev. ref. egyház szertartása szerint f. hó 12-én délután 3 órakor fognak örök nyugalomra helyeztetni. Áldott legyen emlékezete! Balázsfalva, 1897. július hó 10-én. Kőröspataki Bedő Sámuel és neje György Ida, mint az elhunyt bányász szülei. Sepsikőröspataki Imreh József szolgabíró, az elhunyt bányász férje. Bedő Béla és Géza, mint testvérei. Imreh Lajos és neje Péterfi Karolina, mint apósa és anyósa. Szabó Albertné György Klára, Nagy Ferenczné György Tinka, Bedő Karolina férj. Boér Miklósné, mint nagynénjei és gyermekeik. Nagy Irma, Nagy Ida, Nagy Berta, Nagy Anna, Nagy Ilonka, Nagy Ferencz, mint unokatestvérei.

— **A lovardában,** mely — a mint meg is érdemli — még mindig jól tartja magát látogatottság dolgában, a jutalomjátékok vették kezdetüket, mi egyttel azt is jelenti, hogy a jóra való társulat távozó felén van, miért is ajánljuk a közönségnek az előadások látogatását, mert ki tudja, mikor lesz ismét alkalma egy ilyen jól szervezett, gazdag műsorral rendelkező társulat előadásait élvezhetni. Kedden Mister Jenőnek, a társulat igazán jeles műlovarának volt jutalomjátéka, ki a helyiséget zsúfolásig megtöltő közönség zajos tetszésnyilvánításai között legnehezebb produkcióit mutatta be. Sok oldalú, ügyes ember, kire — fiatalságát tekintve, mert mindössze 17 éves — szep jövő vár. Különösen nagy hatást ért el azon mutatványával, midőn a vadul száguldó nyeregelen menre pattant fel a földről. Többi mutatványai is igen szépek voltak, így a csikós posta több nyeregeletlen lovon, a tengerészjelenet, miss Ella parodiája stb. Társai és társnői vetélkedve igyekeztek ügyesen a közönség mulattatásában, első sorban tehetséges testvérei Eduard és Samu, nemkülönben Johanna és Serena kisasszony, Marcelli ur stb. A zenebohócok, kiket ez este ismét színen láttunk, most is zajos sikert arattak nehez és kedvesen előadott darabjaikkal; a főmester ebben is, mint sok másban, a közönség kedvence „dummer Auguszt”, igazában Eduard ur, az igazgató legidősb, de szintén fiatal fia. Egyáltalán egyike volt a legjobban, igazán kitűnően sikerült előadásoknak s látszott, hogy nagy gondnal készültek előre. Mint halljuk, a társulat tolnak Gyula-Fehérvárra készül, hol remélhetőleg a jól megérdemelt pártfogásban fog részenni.

— **Jutalomjáték.** Az itt időző Mőzesfele lovarda egyik legszorgalmasabb és legtehetségesebb tagjának, a társulat „Dummer Auguszt”-jának jutalomjátéka f. hó 17-én, szombaton lesz. Ez uton is figyelmébe ajánljuk ez estét szórakozni vágyó közönségünknek.

— **Körjegyző-választás.** A verespataki fősolgabírói járáshoz tartozó abrudfalvi körjegyzőségben körjegyzővé egyhangulag Winkler János h. jegyző választott meg.

— **Sértésvész, száj- és körömfájás.** Oláh-Tordos, Alsó-Gáld és Medvés községekben a sértésvész hivatalosan megállapítottván, nevezett község sértés-állománya zár alá vétetett. Nagy-Lak községében pedig a száj- és körömfájás lépett fel.

— **Értesítés.** Nagy-Enyed város közönségét ez uton is értesítjük, hogy a cs. és kir. hadapród-iskolákban rendszeresített s az 1897/98-iki iskolai év kezdetén betöltendő magyar alapítványi helyekre vonatkozó pályázati hirdetmény a városi tanácshoz leköltetvén, az a főjegyzői irodában bárki által betekinthező.

— **Barnato örökségeért** nagy harc fog folyni, mert Északamerikából, hol az öngyilkos gyémántkirály született, már eddig is 14 örökösödésre jogosult szegény rokon jelentkezett. Ket szivargyári munkás és két szabólegény ezek között magát Barnato fellestvéreinek állítja. Legnagyobb feltűnést Blackmann asszony kelt Clevelandban, aki azt mondja magáról, hogy törvényes leánya az elhunyt bányakirálynak. Ha igaz, amit beszél, Barnato bigamiában élt. Blackmann asszony előadása szerint anyja csak néhány év előtt halt meg és ő akkor folyamodott Barnatohoz, hogy ismerje el örökösödési igényeit. Barnato megtagadta ezt, de buskomor lett, mióta félni kezdett attól, hogy ez a tiltott viszonya napvilágra kerül. Barnato második nejeinek nővére Helbrok Alice énekesnő Blackmann asszony állításait kohltnak mondja, ez utóbbi azonban teljes hitelt érdemlő okmányokkal rendelkezik.

— **A kalap és az esernyő lélektana.** Brüsszelben most nyílt meg a nagy kalapkiállítás, ami a sajátok alkalmat ad arra, hogy a különböző korbelt és formájú fűvegekkel foglalkozzék. Legérdekesebb ezek közt egy tanulmány, mely a kalap formájából és viselet módjából az ember jellemét akarja megállapítani. Még Balsac fantáziájában született meg az a kalapos, ki vevői jelleméhez és arckifejezéséhez alakított kalapokat készített. Középnagyságu kalap, mely egyenesen áll a fejen, viselőjének „egyenletes temperamentumát, józan esztét és sok üzleti szellemet” bizonyítja. Az olyan kalap, mely csaknem egészen hátul, a nyakon ül, nagyszerű gondolatokat, messzható terveket árul el, míg ellenben az olyan kalap, mely elől, az orr hegye fölött lebeg, gazdája korlátolt intelligenciájáról és érzelmi ösztöneiről tesz tanúságot. Aki nagyon is nagy kalapot hord, úgy, hogy feje csaknem eltűnik benne, képzelődő vagy melancholikus. A nagyon kis kalap pedig hiúság jele. Így okoskodik a kalap-filozóf, bár a nagy vagy kis kalap inkább gazdája szórakozottságára vall, aki kalapját valami kávéházban vagy vendéglőben figyelmetlenségéből elcserélte. Az a mania különben, hogy olyan dolgokból süssék ki az ember jellemét, amiknek a jellemhez semmi köze, nagyon divatos és ennek a terméke egy olasz lap esernyőtanulmánya is, mely az asszonyok jellemével bíbelődik. Eszerint az olyan asszony, ki nyitva tartja feje fölé az esernyőt akkor is még, amikor az eső már fölhagyott, gazdálkodó és takarékos. Az olyan hölgy, aki az esernyőt nedves állapotban göngyölgeti össze, sohasem kerül főkötő alá. Pletykás nő, valóságos kígyó az, aki az esernyőt maga után huzza míg ellenben az olyan asszony, aki úgy hordja az esernyőt, mint a huszártiszt a kardot, bátor, okos, energikus. A vállravezetett esernyő könnyelműség jele. Az olyan hölgyek jelleméről, akik esernyőjükkel az emberek szemét kiszurják, az olasz esernyőtanulmány meglepedkezett.

— **Egy orkán szeszélyei.** Az a nagy forgószél, mely Páris határoszlopain belül múlt pénteken oly retentő pusztítást vitt véghez, mindenféle bolond trefát is ütött.

A karusszelek falovait harmademeleti lakásokba dobálta be, falakról letépett festményeket aggatott hidkorlátokra és a legszelesebb összevisszaságban halmozott föl utcákon és tereken butorokat és házi-eszközöket. Az asmiéresi gyár tetejét, melyet az orkán letépett, teleszórt a szomszéd termőföldekről felszaggatott spárgagyökerekkel. Az összes fűtanuk állítása szerint az orkán gyorsvonal robozásához hasonló zajjal közeledett. A gyökerektől kitépett fákat czeftáblákon és erkélyeken találták meg és egész ágakat dobált be a szél egyes lakásokba. A Szajna vízeről a könnyebb csónakokat kiemelte és szárazra tette és pelyhek módjára labdázott a vásári bódék Herkulesének állítólag 30—50 kilós sulyaival. A kirakatokat persze vad zürzavarban fosztotta ki a szél és Saint Ouennél a Szajna partján egy pavillonban egész raktárt találtak a legképtelenebb módon összehalmozott fűszerekből, selyempárnákból és mindenféle ruhadarabokból.

— **A halálveszedelem lélektana.** Párisban még egyre nagy fölháborodással tárgyalják az égő jótékonyági bazárban volt urak magaviseletét a katasztrófa alatt. Daudet Alfonz lélektanilag elemzi az esetet és a következőket írja: „Minden embertőmegben valami rendkívül titokzatos és legyőzhetetlen elem van, mely a körülményekhez képest nagy tetteknek vagy gyávaságnak és nagy alávalóságnak lehet szülő oka. Ezt az áramlatot leginkább színházlátogatóknál lehet észlelni és meg lehet egyben figyelni azt is, hogy milyen nehéz a helyes nézetet megalkotni. Csak egy példát hozok föl a magam életéből. Kevéssel az államcsíny után Napoleon Lyonba érkezett, hol én Ernő testvéremmel együtt szüleimmél éltem. Az egész család legitimista volt és így apáink tradíciójának megfelelőleg azt kellett volna kiáltanunk: „Éljen a király!” de ekkor megjelenik Napoleon lovon és parancsoló tekintettel nézi végig a tömeget, a néptömeg egyre nő és rokonszenves kiáltásokkal üdvözl. Ekkor sajátságos és ellenállhatatlan szimpátia vett erőt fivéremem és lelkesen kiáltja: „Éljen a császár!” Mi ennek a magyarázata? Az egészen ösztönszerű feleletet is csak nehezen lehet megfekezni. Némelyik ember pl. tűzveszedelemnél hős lehet, az árvíz veszélye ellenben sóbálványvá változtatja. Egy más mozdulatlanul áll talán, míg golyók süvöltönek körülötte, de egy patron fölrobbanásánál hidegvérét elveszti. Sok emberrel találkoztam hosszú írói pályámon, aki életét többször kockára tette és ezek közül nem egy bevallotta nekem, hogy legálább egyszer életükben érezték ezt a leközdhethetlen feleletet. A bátorság ragadós, de, sajnós, a gyávaság is az.

Apróságok.

Furesa kérés.

Fiatalkorú házaspárnál árvereznek. Amikor a ruhaszekrényre kerül a sor, az asszonyka bizalmasan odasug a végrehajtónak:

— Aztán kérem sziveskedjék először is a tavalyi nyári kabátkámat ellicizálni, mert különben az uram nem vesz az idén újat!

Angolosan.

A Gil Blas londoni levelezője megír egy beszélgetést, amely a szálloda szomszédos szobájából hallatszott be az ő szobájába. Házastársak beszélgettek:

— Mister Freed, elmennék a Hyde-parkba, szívecském.

Közérdek.

6. oldal.

— Oh, maradj velem, csibécském.
 — Miért nem akarod, hogy menjek, piském?
 — Mert jobb szeretem, ha velem maradsz, drágám.
 — Nem akarod hát megengedni, anygialom?
 — Nem lehet, misztresz Freed.
 — Miért nem miszter Freed?
 — Mert ahhoz elegáns öltözk kellene és az sokba kerül.
 — Már pedig, férj uram, kijelentem, hogy el fogok menni.
 — Ha elmegy, teringettét, egyetlen rongyot sem kapsz tőlem nyárára.
 — Majd ad más valaki!
 És egy ajtó nagy erővel becsapódott.

Miért bicikliznek a hölgyek?

Egy amerikai sportlap megkérdezte hölgyelőfizetőitől, hogy ugyan miért bicikliznek? A feleletek névtelenek s így valószínűleg — őszinték. Ime néhány jellemző felelet:

1. Hivatásból biciklizem. Orfeumokban, színházakban és cirkuszokban lépek föl; ez a kenyerem.
2. Egészségi okokból; aztán szeretem a friss levegőt.
3. Az uram parancsolta.
4. Az uram megtiltotta.
5. Hogy kosztümöt viselhessek.
6. Hogy a figyelmet magamra vonjam; igen formás lábaim vannak . . .
7. Hogy férjemet találjam.
8. Hogy ellenőrizhessem, hová megy a férjem; ő is biciklizik.
9. Nem tudom, hogy miért biciklizem.
10. Hogy szabaduljak néhány rövidke órára a férjemtől.
11. Hogy vidékeket lássak, s jó levegőt szívjak.

Vagyis az idézett tizenegy felelet között csak kettő van, a második és az utolsó, amely szerint a „felelő” igazi cseljéért, önmagáért kultiválja a bicikli-sportot. Van meg vagy ötven válasz. Azok a hölgyek mind azért bicikliznek, hogy irigységet keltsenek azokban a társnőikben, akiknek nincs módjukban vasparipára ülni.

Remény.

A fegyenczet számos évi ülés után elbocsátják a fegyházból. A fegyházigazgató így bucsuzik tőle:

— Remélem, nem fogom itt többé viszontlátni!

Amire az ambíciózus gazember meglepetten felel:

— Hogyan, hát — athelyeztetni magát igazgató ur?

Az ismeretség.

X. ur: Nem szeretem a hosszú mátkaságot! Részemről csak egy hónappal a házasságom előtt ismertem meg a feleségemet.

Y. ur: Én — fájdalom — csak egy hónappal a házasságom — után . . .

Szép kilátás.

Hölgy (a borbélyhoz): Ki tudna önnekem egy fogat húzni?

Borbély: Hogyne?

Hölgy: De fájdalom nélkül?

Borbély: Persze! azaz, hogy egyszer a minapában egy foghúzásnál majd kifécsamítottam a kezemet.

Hlába.

— Nem mégy az idén valahova fürdőbe?

— Oh, én soha sem mehetek fürdőbe . . .

— Vajjon miért? tán a férjed nem bocsát?

— Nem azért, de minek menjek, mikor nyáron mindig rendkívül szeplős vagyok? . . .

Mi annak az oka?

— Jaj, de szép nagy kutyátok van, Boriska . . . de mi annak az oka, hogy a farkát le s fel csóválja, nem oldalra, mint a miénk?

— Hiszen tudod, lelkem, hogy mi a kigyó-utcában lakunk: ott nincs neki elég helye, hogy oldalra csóválgathatna, hát amugy szokta meg.

Drága orvosság.

— S mit tanácsol orvos ur a migrénem ellen?

— Legjobb, ha rövidre nyíratja nagysád a haját . . .

— Jaj kérem, hová gondol, hiszen ötven forintot fizettem érte a fodrásznak.

Közgazdaság.

A luczerna szárítása.

Hogy mily hasznos és áldásos növény a gazlára nézve a luczerna, ezt, úgy hiszem, mondanom sem kellene, hiszen eléggé igazolja ezt azon körülmény, miszerint napról-napra mindinkább terjed s a legutolsó földműves is arra törekszik, hogy egy darab luczernással bírjon.

Hanem hát valamint a legszebb fénynek is vannak árnyékai, épp úgy a luczernának is meg van az a természete, ha az ember a felszárításánál nem ügyel eléggé, hát a leveleit lehullatja s maga a kopasz szár kerül a szénapadlásra. Már pedig az is bizonyos dolog, hogy nem a szárbán, hanem a levelekben van a tápláló erő s így a leveleit lehullatott száraz luczernaszár magában véve édeskeveset ér.

Hogy a levelek a szárításnál le ne peregenek, első sorban is arra ügyeljünk, hogy ne kelljen azt gyakran forgatni. Minél többször forgatjuk, annál több levél hull le. E szerint tehát czélszerű a tekasztalt luczernát amugy még zölden szép egyenletesen elrázogtatni, hogy így a száradás a lehető legnagyobb felületen történhessen.

Igy hagyjuk ezt vagy két napig száradni s csak azután gondolunk a megforgatásra. A levelek akkor szoktak legkönnyebben leperegni, amidőn szárazak, azért a megforgatásnak vagy este, vagy reggel harmattal kell megtörténnie, sőt ekkor is oly óvatosan, mintha akár tojjással bánunk.

Stájerországban, vagy pedig Bajorországban is olyanféle ágas póznákat és készülékeket dugdosnak a luczernásokon végig, melyek hasonlóak a mi tejesköcsög-tartóinkhoz s ezen szárítják akár a luczernát, akár a lóherét. S mind ez csak abból a czelből történik, hogy ne kelljen azt a forgatással mozgatni, hanem hogy a levegő és meleg minden oldalról érven, amugy egy helyben megszáradhasson.

Szintugy a gyűjtésnek is nem törekeny, hanem szívós állapotban kora reggel kell megtörténnie, ügyelvén mindig arra, hogy lehetőleg kiméletesen bánjunk el vele.

A jól szárított luczerna igen becses és értékes teli takarmányt ad, amelyet ló és szarvasmarha nemcsak egyaránt kedvel, hanem gazdag tápértékével fogva meg is hizik a jószág tőle.

Piaczi árak.

Nagyenyed, 1897. július 11.

Buza legjobb	1	véka	1-20
„ közepszerű	„	„	1-05

Kétszeres legjobb	„	véka	1-—
„ közepszerű	„	„	—95
Rozs legjobb	1	„	—90
„ közepszerű	„	„	—85
Zab legjobb	„	„	—70
„ közepszerű	„	„	—65
Kukorleza (teugeri)	„	„	—80
Burgonya idei termés	„	„	—80
Széna legjobb	egy szekér	„	4-10
Szalma legjobb	„	„	2-50
Bikkfa 1 köbm. keresztirakás nélkül, 1 m. hosszú	„	„	3-50
Cserfa 1 „	1 „	„	2-50
Tölgyfa 1 „	1 „	„	3-50
Faszén kemény	egy hektoliter	„	1-80
Marhahús	1 kilogramm	„	—40
Sertéshús	„	„	—48
Szalonna	„	„	—72
Disznózsír	„	„	—80
Vöröshagyma	„	„	—
Fokhagyma	„	„	—

Csarnok.

A győzelem.

— Irta: Sallak Róza. —

(Folytatás.)

Megint egy jó óra telhetett el. A hold magasan fent járt az égen, s Arthur még mindig nem aludt; ide-oda hánykolódott ágyában. Végre felült, felöltözött, s halkan végig menve a szobán, — nehogy a szomszéd szobában alvó fölkeljen — kinyitá csendesen az ajtót.

A hold bevilágítja az egész folyosót, a csarnok ajtaja nyitva, tárva volt; ilyen csendes, nyári estén nem tettek azt be soha. A közepén lelőgő hatalmas csillár primáiban fűdött, kéjelgett a hold, s tündéri fény hatott ki az egész óriási teremre.

A legcsendesebb nyári éjek egyike, szellő sem lengett, s az ifju kiment. A puha pázsiton haladt végig, lepteit elveszték; tesz egy sötét a parkban, talán később száll álom szemre, aggodalom üz az el oman. Ez a két ifju lény: a nővér, a sógor, nagyon különösek; nem ilyenek a szerető párok. Ezek nem szólnak egymáshoz egy szót sem; vajjon igaz lenne, mit a Fama beszél, hogy Dobay csak egyszer szeretett életében, s azt a szerelmet most már sötét sirba zárja a lány, ki még ott fekszik a ravatalon?! Szegény kis Lia! s az ifju ember arcza komoly lett; nem volt azon az esti gondtalan kifejezés.

A holdat felhő takarta el; a nagy fény után hiába volt csillagezreklől rakott az ég. Ez a ragyogás halványnak tetszett, majdnem sötétség szállott a földre: legalább a hold vakító fényéhez szokott szem nem látott e perczen, mert hirtelen összeverődött egy hasonló bolyongó alakokkal.

A felhő tovább futott, s bámulva néztek egymásra az újra előtűnő holdvilágnál Arthur és Dobay.

— Hát te itt vagy? . . . — szólalt meg a gróf — rég aludni hittelek.

— Az egyedül ébren levőnek magamat tudtam — felelt Arthur; melegem van, nem tudok aludni, olyan izgatottnak érzem magam, itt a hűvös éjben lecsendesedem bizonyonyal. De hát te! . . . hogyan jutsz te le? . . . Olyan vizsga, olyan fürkésző volt az ifju tekintete.

Dobay felelt hasonló nyíltsággal: — Nem az elő eset, hazajövetelem óta az egész éj az szabadban töltöm, pihenésre nekem egy-két óra elég, s azt megkapom a kora, kora reggeli órákban. Amidőn ébred a természet, nyugalomra térek, s pár órai alvás után felem vagyok megint; nem sejtí senki, hogy nem alszom át az éjt . . .

Utánam
azután.

— Az e
gondolá a

— És I

— Azt

— Nem

— Fur

— Oh,

Eltart eg

nővéred v

— És

— Ros

— Bet

mi baja

volt az if

csak mo

az ók há

másfele

Arthur

— Mi

keserűen

telem tő

vére nev

igyekezz

az ifju

helyre, k

volt az

— Sz

A hev

karját a

gával a

azt kér

lehetne

Arthu

mondjon

belőle

retet m

— S

vágot

az ifju

— E

Igazán,

felelne

ban ne

mi baj

valóba

eröltet

egész

beleka

Dob

szólt

hogya

az ifju

holva

hango

Val

rezget

petve

—

ezt n

erkez

finak

igyek

igaz

gyott

atyja

együ

vált,

lensz

ritot

mesz

nek

—

Lia,

most

s cs

eleg

mag

Utánam atyám ébred, s a cselédség még azután.

— Az egész éjet kiint tölti? ez szép — gondolá az ifju.

— És Lélia? Ó mikor kél?

— Azt nem tudom.

— Nem tudod? . . .

— Furesa, de csak együtt reggeliztek.

— Oh, az nálunk későn van, 11 órákor. Eltart egy óra hosszágig; ma volt legelőbb nővéred velünk együtt.

— És azelőtt? . . .

— Rosszul érezte magát.

— Beteg? . . . s te nem tudod, hogy mi baja? . . . s annyi szemrehányás volt az ifju hangjában, hogy a gróf még csak most kezdé érezni, mennyire visszas az ő házasságát. Egyik egyfelé, másik másfelé tesz, amit tetszik; de furesa ez.

Arthur ráfűggeszté szemeit a grófra . . .

— Miért nem szólsz? de hadd — szólt keserűen; egyre felelj még csak. Én követelem téled, a férfi a férfitől, a bátya nővére nevében, felelj meg erre őszintén: ne igyekezz tévuttra vezetni, mert Istenemre! . . . az ifju tiszt kardjára csapott, illetve csak a helyre, hol állani szokott, mert ezuttal nem volt az felkötte.

— Szereted Léliát? . . . — felelj! . . .

A heves mozdulatra Dobay elmosolyodott, karját az ifju karjába ölté, s bevonta magával a sűrűbe. Izgatott vagy, csillapulj . . . azt kérde: szereted-e Léliát! . . . hogyan lehetne itt, ha ennak az ellenkezője lenne?

Arthur megzavarodott, nem tudta mit mondjon. De hát miért ne? — tört végre ki belőle a szó — sok ifju nőt vezettek szeretet nélkül oltárhoz.

— S engem erre képesnek tartasz? — vágott szavába Dobay Arthur s elereszté az ifju karját.

— Hogy téged képesnek tartlak-e erre? Igazán, ha őszintének akarok látszani, azt kell felelnem: nem. Elhinni rólad ilyesmit, valóban nehéznek tartottam volna eddig; de hát mi bajotok akkor? felelj az ég! . . . Mert valóban meglepett Lélia arca, modora. Az erőltetett társalgás, mit Lenkeyvel folytatott egész este, s az a vad, szenvedélyes bolond belekábult, láttam.

Dobay arca megrándult, de azután nem szólt semmit. A helyett kereste a szavakat, hogyan feleljen az előbbi kérdésre. Megint az ifju karjába ölté az övét, s arcahoz hajolva — nehogy a szellő tovább vihessen a hangot — sugá fülébe: Lélia nem szeret. Valami olyan csodálatos, mély fájdalom rezgett ki a hangból, hogy Arthur meglepetve állt meg.

— Ah! honnan veszed te ezt? ki mondta ezt neked? S Dobay elmondott aztán megérkezésüktől nyíltan mindent. A férfi a férfinak nem titkolt most már semmit; nem igyekezett arcára megnyugvást erőszakolni. Igaz fájdalomtól remegtek vonásai, nem hagyott ki semmit: az első éj eseményeit, atyja ellenszenvét. Lélia mai sétáját, az együtt lejövest; férfias hangja fátyolozottá vált, ha a szép nő megmagyarázhatatlan ellenszenvéről beszélt. S Arthur többször szoritotta meg Dobay kezét, jól esett neki nem mesnek, nagyinak látni a férfit, ki nővérenek férje volt.

— Ah, most már értem! oh szegény kis Lia, mennyi szenvedést szerez magának. De most már igaz, messze mentetek egy kissé, s csodálatos aggodalmam elpárolgott, nem elegendem a dolgokba; már jobb lesz, ha magatok intézitek. Ha valami különös adná

elő magát, — ami nem lehetetlen — reám számíthatsz mindig; addig pedig hallgatok.

— Szervusz, már bemegyek . . . Igaz, nem mennék holnap rokára reggelig?

— Ezer örömmel! hozd a többieket is. S a két férfi egymás karjaiba borulva, egy perczig átölelve tartották egymást, s csak aztán váltak el. Az egyik ment aludni megnyugodva, s a másik megkerülte az épületet, s amint a grófné ablakai alá ért, fölneézett: Vajjon alszik? . . . vajjon pihen? . . . s ha nem lenne álom szemein; ha gondolat gondolatot követ szép fejében: jut-e aból, esik-e egy reá?

De Lélia aludt csendesen, soká, már csak egy óra volt a reggeli idejéig. Amidőn szeméit fölnyitá. Bori szedegette elő a grófné ruháit, s amint mozgott ágyában a nő, oda ment, jó reggelt kívánt. Kérdezte: hogy aludt, dicsérte arca színét, mennyivel jobb az ma, mint tegnap. A pihenés sokat tesz, s amíg fésülte, elmondta azt is, hogy a gróf ur s a vendégek közül kettő vadászni ment, de a reggelire várják őket. Az egyik ifju ur nem régen jött ki a szobájából, a pavillonban van. Kérdezte, mikor szokott kelni a grófné, s le szokott-e menni?

Sokat beszélt Bori, de Lélia csak azt az egyet hallotta, hogy férje nincs honn, olyan vidám lett egyszerre, még ő sietette ma a komornát, s amint készen volt, lement; a pavillon felé vette útját: vajjon melyik ifjut fogja benn találni, nem-e Arthurt? Érezte a nő, hogy mondani szeretne valamit neki.

Megtudta, amint a nyitott ajtón bement. A pavillon tágas, szellős, kerek szoba volt, körös-körül tükörlappal fődve a fal; egyszerre többfelől látta saját alakját a grófné. A legszebb virágok ide lettek felhozva, egy-egy csoportot képeztek, itt-ott alattuk kedves ülőhelyek, puha pamlagok; az egyikben elnyulva feküdt Lenkey, későn vette észre a belépő grófnét. Felugrott, hátravette dus haját homlokából, szemeit ráfűggeszté állhatatosan a nőre; sarkantyui összepengtek, tisztelgett hosszasan, tisztelettel, azután tett egy lépést, s a nyájasan nyújtott kezét alitattal vitte ajkaihoz. Talán egy kissé hosszasan tartá Lélia kezét, talán egy kissé soká pihentek szemei a szép arcon; elég az hozzá, egy halvány árnyalata a piának, borítá a grófné arcát, egy árnyalata a zavarának borult homlokára, de ez csak pillanatig tartott. A szenvedélyes férfi nem is veheti észre, különben is nagyon el engedte magát ragadtatni, nem gondolta meg, hogy férje van a nőnek; megszerette egyszeri látásra, s nem is titkolta: udvarolt merevszen.

Észrevette, hogy a férj s feleség kerültek egymás tekintetét, már a harmadik nap esküvőjük után? . . . talán. Hogyan mert volna különben ennyit? . . .

— Hogyan van az, hogy míg a többiek vadászni mentek, ön itt maradt, s itt tölti az időt a virágok között, mint egy szerelmes, ábrándos leány?

— S honnan tudja a grófné, hogy nem vagyok az: szerelmes is, ábrándos is? — kérde fölhevülve a tiszt.

— Igaz, egyszeri látás után nem lehet megismeri senkit, s mi csak az esküvőmön találkozunk először.

— Végzetes volt az a nap reám nézve.

— Hogyan, miért lehetett az a nap másra nézve is végzetes? . . . nem egyedül neki lett tartva ezen a napon minden keserűség? . . .

Pillanat alatt küzdötte le a nő felindult-

ságát, megfogadta el nem árulni abból senkinek semmit; beszeini fog ezután, igen, még a férjével is, de mégis most már kissé szórakozottabban hallgatta Lenkeyt . . .

Ez nem minden páthosztol ment hangon folytatá: Azon nap ragyogott előmbé üdvöm, azon napon homályosult is el. Oh, grófné, hallgasson meg . . . azért maradtam idehaza, hogy megmondjam, mennyire szeretem . . . ne legyen kegyetlen: oh tudom, látom, hogy nem boldog, fogadja el karom, én elvezetem a mennyország küszöbéhez, használjuk az időt, amíg lehet, míg ifjak vagyunk.

Amint beszélt, térdre veté magát a nő előtt, lángoló arcát fölemelte hozzá.

Lélia meghökken, nem várta ezt semmi szín alatt sem, legalább ennyi nemtelesség nem nézett ki Lenkeyből; de aztán megszánta az ifjut mégis. Oh a viszonzatlan szerelem hidegebb lényt is keserű kitérésre indít; nem ugrott fel, nem futott el, nem ülve maradt, még kezét is nyújtá az ifjunak.

— Keljen fel, nem tudja, mit beszél, maga beteg . . . ne legyen többet ily megdöglő gondolatlan, vigyázzon, nem hallgathatok meg efelet, nem akarok hallani ilyet.

A tiszt úgy térdre lehajtotta fejét a Lélia kicsiny kezére; szólni akart, de egyik nyitott ablaknál megjelent Dobay, Arthur és Jenő alakja.

Most már gyorsan emelkedett föl, s amíg azok az ajtóig kerültek, amíg bejöttek, öszszeszedte magát, illő távolságba húzódtott Léliától . . . Vajjon látták? ez az előbb észébe sem jött, mintha nem is ő lett volna az előbbi kétségbeesett szerelmes. Tele torokkal kiáltott az érkezők elé: No, hol a róka? korán kelő Nimródok, elő vele!

Vigan, nevetve jöttek Arthur és Jenő, vadászöltönyeikben nagyon jól néztek ki.

— Várd sorát! — legujabb szavajárása ez lévén — az elsőség a ház urnójét illeti, s nagy alázatossággal hajlongott Lélia felé.

— Hogy aludt a méltóságos grófné, míg mi törtük magunkat a vad után hiába? de mit is mondok? egy érdekes kalandom akadt, amit még érdekesebbé renelek tenni; meghallgatsz ugy-e? . . . Lélia mosolygott, amíg bátyja feléje ment és megcsókolta homlokát. Azon gondolkodott, hogyan fogja itt mások előtt üdvözölni a férj.

Bela komoly maradt, előbbeni jó kedve elhagyta; látta Lenkeyt neje lábainál, s ez csak megerősíté Arthur állítását, hogy a tiszt szerelmes Léliába. Amíg a kis mesterseges zöld sátor alá ért, többször nézett neje arcába.

(Folytatása következik.)

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Foulard-selymet 60 krtól 3 frt

35 krig méterenkint, — japáni chinai stb. — a legujabb mintázzal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes HENNEBERG selymet 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint, sima, esikos, kezekázott, mintázott damaszt stb (mintegy 240 különböző minőségben, 2000 szín és mintázzal stb. a megrendelt áru postabér és vámmentesen a hához szállítva, mintákat postafordultával küldenek: HENNEBERG G. (cs és kir. udvari szállító) selyemgyárai ZÜRICHBEN. Svájcban ezimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. (2).

Iroda: Főter 38 sz.

Telefon-sz. 5. és 6.

NAGYENYEDI
KÖNYVNYOMDA és PAPIRÁRUGYÁR
 RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Rendkívül gazdag és modern felszerelésénél fogva képes minden hasonló vállalattal versenyezni úgy a munkák olcsó árai, mint azok izlées kiállítása tekintetében.

Jelszava: Csekély haszon mellett nagy forgalom.

A „Közérdek”
 egyike a környék legelterjedtebb lapjainak s mint ilyen, hirdetések közlésére kiválóan alkalmas.

Ujdonságok
 mindig nagy választékban.

Előzetési felület
 helyben házhoz
 va vagy vidékre p
 küldve
 Egész évre 6 ft
 Fél évre 3 ft
 Negyedévre 1 ft

Hirdetések d
 centiméteren
 kr. Kereskedők
 rosok külön árak
 menyben részes
 Bélyegdíj 30

Nyitltár sora 2

Eli

„KÖ

x

A munk
 künkben r
 verőfényes
 örömmán
 teszik mu
 ket remér
 írók kom
 kívánnak
 tartoznak
 ban olvas
 nélkül;
 mely a h
 litika bar
 ben hath
 az olvasó
 ségül ma
 kell szo
 beoltani
 együtt é
 kálhasul
 jövendőj

A „K
 eszközei
 kötelessé

Ma
 Lá
 Éjt
 Ino
 Sz
 Rö
 Me
 Mi
 Vo
 S

A
 Fa
 It
 O
 It
 M
 Ü
 E
 A
 E
 M
 N
 M
 S